

Saksframlegg

Vår ref.: 26/2167 - 2	Dato: 31.08.2026	Saksbehandler: Live Mestvedthagen Ryen
Behandling av saken:		
Saksnr. 46/26	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 08.09.2026

Søknad om salg av alkohol i fjernbetjent butikk

Kortversjon av saken:

Coop Oppdal SA søker om godkjenning til å gjennomføre salg av alkoholholdig drikk gruppe 1, innen kommunes vedtatte salgstider ved Coop Marked Vingelen, som en del av overgangen til digitalt bemannet butikk (fjernbetjent salg). Bakgrunnen for tiltaket er å sikre fortsatt dagligvaretilbud i Vingelen gjennom en moderne og bærekraftig driftsform. Tildeling av denne type bevilling er av prinsipiell karakter og behandles derfor politisk. Avgjørelsesmyndighet etter alkoholoven med forskrifter er delegert fra kommunestyret til formannskapet, men saken behandles i kommunestyret på grunn av sakens potensielle presedensvirkning for lignende fremtidige søknader.

Vedlegg

Brev fra Helsedirektoratet 30.04.2026	31.08.2026
Søknad digitalt salg av alkohol.docx	31.08.2026

Saksopplysninger:

Coop Marked Vingelen har i dag salgsbevilling for drikk gruppe 1. Bevillingen gjelder i perioden 01.07.2024-30.06.2028, i butikkens åpningstider på hverdager fram til kl.20.00 og til kl.18.00 på lørdager og dager før helligdager (med unntak av dagen før Kristi himmelfart). Stortinget behandlet 26.02.2026, et representantforslag om alkoholsalg i fjernbetjente butikker og gjorde følgende vedtak:

Vedtak 486: "Stortinget ber regjeringa syte for at kommunar kan tillate sal av alkohol og tobakk i fjernbetente butikkar, og om naudsynt kome attende til Stortinget med forslag til lovendring".

Vedtak 487: "Stortinget ber regjeringa varsle kommunane, statsforvaltarane og Helsedirektoratet om at kommunane kan halde fram med å godkjenne sal av alkohol og tobakk i fjernbetente butikkar, gitt at dei tekniske løysingane er gode nok til å oppfylle alkoholovens og tobakkskadelovens krav, fram til ei eventuell lovendring er lagd fram for Stortinget.»

Spørsmålet om fjernbetjent eller ubetjent alkoholsalg har betydelig prinsipiell og politisk karakter. Det griper inn i temaer som:

- Teknologiens rolle i fremtidens handel og tjenestetilbud i distriktene

- Forsvarlig alders- og rusmiddelkontroll ved salg av alkohol
- Kommunens ansvar og handlingsrom som bevillingsmyndighet

Helsedirektoratet forvalter regelverk knyttet til alkoholloven og 22.10.2021 sendte direktoratet et brev til alle landets kommuner der de skriver at salg av alkohol fra ubemannet butikk krever en lovendring og at det dermed ikke er hjemmel for å gi slik bevilling. Det var direktoratets vurdering at det kan tenkes at ulike digitale løsninger kan sikre at alderskravet og tidsbestemmelsene overholdes. Direktoratet vurderte derimot at forbudet mot salg til personer som er åpenbart påvirket vanskelig kan sikres og ivaretas gjennom tekniske løsninger. Forbudet innebærer etter direktoratets syn, at det må foretas en konkret vurdering av kjøperens grad av påvirkning. Flere kommuner har tidligere gitt bevilling for salg av alkohol fra fjernbetjent butikk, basert på at alkoholloven tillater det. Enkelte av disse vedtakene har blitt opphevet av Statsforvalter, da med bakgrunn i Helsedirektoratet sin fortolkning. I etterkant av Stortingets behandling av representantforslag om alkoholsalg i fjernbetjent butikk, leverte Helse- og omsorgsdepartementet en uttalelse om at det kan gis bevilling for salg av alkohol til fjernbetjent butikk, gitt at de tekniske løsningene er gode nok til å oppfylle alkohollovens krav. Dette må vurderes konkret i den enkelte sak (ref. vedlegg: Brev fra Helsedirektoratet, datert 30.04.2026).

Coop Marked Vingelen vil ha ordinær bemanning i deler av åpningstiden, kombinert med selvbetjent tilgang utenfor bemannede perioder. Kunder får adgang til butikken gjennom en registrert og personlig innlogging via godkjent digital identifikasjon. Alle kjøp registreres elektronisk og kan spores til den enkelte kunde. For å sikre at alkohollovens krav etterleves, vil Coop Marked Vingelen benytte følgende kontrollmekanismer:

- Tilgang til butikken krever sikker identifikasjon gjennom BankID eller tilsvarende godkjent løsning.
- Alderskontroll gjennomføres elektronisk mot registrerte personopplysninger.
- Kun kunder som tilfredsstiller lovens alderskrav gis anledning til å kjøpe alkoholholdige varer.
- Alle transaksjoner loggføres og kan dokumenteres ved behov.
- Butikken er kameraovervåket i samsvar med gjeldende regelverk.
- Digitale systemer forhindrer salg uten gjennomført aldersverifisering.
- Ansatte med ansvar for alkoholomsetningen har nødvendig kunnskap om alkoholloven og internkontroll.
- Coop har etablerte rutiner for internkontroll og oppfølging av alkoholomsetning.

Saksvurdering:

Den digitale utviklingen har vært stor, og det er utviklet fjernbetjente løsninger for å kunne selge alkohol innen det utvikler mener er innenfor regelverket. Flere kommuner har gitt fjernbetjente butikker salgsbevilling basert på oppfatningen av at alkoholloven tillater det. Coop Marked Vingelen er en viktig nærbutikk for lokalsamfunnet. De hevder at digitalisering vil bidra til å sikre fortsatt drift av butikken, opprettholde et bredt vareutvalg, gi innbyggere og besøkende bedre tilgjengelighet til dagligvarer og å styrke grunnlaget for videre butikkdrift i bygda.

Coop Oppdal SA mener at de tekniske løsningene og kontrollrutinene gir minst like god kontroll med aldersverifisering og dokumentasjon som ved tradisjonelt salg i bemannet kasse.

Utfordringene ved fjernbetjent salg gjelder særlig det at kamera og mikrofon ikke fanger opp lukt eller fysiske nyanser som balanse og utseende på nært hold – som kan være avgjørende ved vurdering av ruspåvirkning. Det innebærer også en risiko når det er behov for å gripe inn fysisk (eksempelvis ved tyveri eller berusede personer), her vil responstiden være lengre enn om det er en person fysisk tilstede. Løsningene er avhengig av stabil nettilkobling og driftssikkerhet avhenger av nett og teknisk infrastruktur.

Saken reiser prinsipielle spørsmål. På den ene siden er det ønskelig å legge til rette for at teknologi kan benyttes for å opprettholde et tilbud uten fysisk bemanning i butikken. På den andre siden står kravene til en forsvarlig alkoholpolitikk.

Stortinget har ikke gjort en lovendring i vedtaket om fjernbetjente butikker. Vedtaket sier at kommunen midlertidig kan tillate salg, selv om lovteksten er uendret.

Fjernbetjente løsninger gir butikker i distriktet et viktig grunnlag for å kunne møte dagens utfordringer med sviktende omsetning og bemanning. Det er likevel viktig at kommunen må være trygg på at kontrollsystemet er forsvarlig.

Kommunedirektøren vurderer at de tekniske kontrolløsningene hos hos Coop Marked Vingelen imøtekommer kravene, slik at fjernbetjent salg av alkohol innenfor nåværende bevilling kan innvilges. Siden dette er en sak av prinsipiell karakter er det viktig å evaluere ordningen før dagens salgsbevilling utgår 30.06.2028.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Ingen.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Tolga kommune godkjenner de tekniske kontrolløsningene og innvilger søknaden fra Coop Marked Vingelen om fjernbetjent salg av alkohol innenfor dagens salgsbevilling.
2. Tolga kommune ber om å få en evaluering av ordningen før dagens salgsbevilling for alkoholholdig drikk gruppe 1 utgår 30.06.2028.